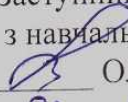

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІРПІНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ ТА ПРАВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

 Олена ПУСТОВА

« 01 » 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни «Дискретна математика»
для підготовки фахового молодшого бакалавра
за галуззю знань 12 Інформаційні технології
спеціальності 122 «Комп'ютерні науки»

Ірпінь - 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Дискретна математика»
складена на основі програми навчальної дисципліни, затвердженої у 2023 р.

Розробник

Лілія СКАСКІВ

Розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії математичних
дисциплін та інформаційних технологій, протокол № 02 від 31.08.2023 р.

Голова циклової комісії

Анастасія ШЦУК

Завідувач навчально-методичного
кабінету коледжу

Людмила РОМАНЕНКО

Зміст

Передмова	3
Критерії оцінювання	5
Структура навчальної дисципліни	6
Теми лекцій	7
Теми практичних занять	8
Самостійна робота	9
Перелік питань для підсумкового контролю	10
Список рекомендованих джерел	12

Передмова

Однією із найважливіших складових базової підготовки фахівців спеціальності «Комп'ютерні науки» є вивчення дискретної математики.

Дискретна математика, або дискретний аналіз – це самостійний розділ сучасної математики, що вивчає властивості різних структур, які мають скінченний характер. Дискретна математика – порівняно новий науковий напрям, що поєднує окремі розділи математики, раніше сформовані як окремі теорії. Основні з них – теорія множин, теорія графів, математична логіка.

Метою вивчення дисципліни є отримання знання принципів і правил формалізації економічних ситуацій, уміння застосувати математичні методи обґрунтування та прийняття оптимальних управлінських і технічних рішень у різних проблемних ситуаціях.

Завданнями, що мають бути вирішені у процесі вивчення дисципліни, є опанування основними поняттями дослідження операцій; оволодіння поняттям економіко-математичної моделі та моделювання; засвоєння етапів розв'язання задач з використанням математичних методів.

Вивчення дисципліни дає можливість здобути **компетентності**, потрібні для подальшої професійної діяльності:

ІК. Здатність вирішувати спеціалізовані задачі у галузі інформаційних технологій або у процесі навчання, що передбачає застосування положень та методів комп'ютерних наук; здатність нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

СК 1. Здатність використовувати основні поняття, ідеї та методи фундаментальних наук під час розв'язання складних спеціалізованих задач з комп'ютерних наук в галузі інформаційних технологій.

Засвоєння змісту навчальної дисципліни забезпечує формування таких **програмних результатів:**

РН 3. Використовувати професійно-профільовані знання і практичні навички методів фундаментальної та прикладної математики під час розв'язання стандартних задач і задач прикладного характеру в галузі комп'ютерних наук.

РН 4. Застосовувати сучасні методи математичного та комп'ютерного моделювання і будувати ефективні алгоритми для чисельного дослідження та розв'язання прикладних задач.

Міждисциплінарні зв'язки

З метою найкращого засвоєння матеріалу студенти повинні до початку вивчення дисципліни опанувати знання і навички в галузі вищої математики, теорії імовірностей, макроекономіки і мікроекономіки.

Знання, отримані в дисципліні "Математичні методи дослідження операцій", стануть основою для подальшого вивчення дисциплін економіко-математичного циклу

Форми і засоби поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях та при написанні рубіжної контрольної роботи. Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Критерії оцінювання

За 5-бальною шкалою	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
4 (добре)	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
3 (задовільно)	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.
2 (незадовільно)	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	усього	л	п	с.р.
Розділ 1. Побудова математичних моделей задач дослідження операцій				
Тема 1. Основні поняття дослідження операцій				
Тема 2. Задачі лінійного програмування				
Розділ 2. Симплексний метод та теорія двоїстості				
Тема 3. Основи симплексного методу				
Тема 4. Теорія двоїстості				
Розділ 3. Транспортна задача				
Тема 5. Методи побудови початкового плану транспортної задачі				
Тема 6. Знаходження оптимального плану методом потенціалів				
Розділ 4. Цілочислове та дробово-лінійне програмування				
Тема 7. Основи цілочислового програмування				
Тема 8. Дробово-лінійне програмування				
Розділ 5. Нелінійне програмування				
Тема 9. Основні методи розв'язування задач нелінійного програмування				
Тема 10. Елементи квадратичного програмування. Градієнтний метод				
Розділ 6. Теорія ігор				
Тема 11. Матричні ігри				
Тема 12. Прийняття рішень в умовах повної невизначеності та в умовах ризику				
Усього годин	135	40	40	55

Зміст навчальної дисципліни

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття множини, способи задання. Основні числові множини	2
2	Операції над множинами. Діаграми Ейлера-Венна	2
3	Бінарні відношення. Операції над відношеннями	2
4	Властивості відношень	2
5	Відношення еквівалентності та порядку. Функціональні відношення	2
6	Основні поняття та правила комбінаторики	2
7	Сполуки з повтореннями. Біном Ньютона	2
8	Принцип математичної індукції. Подільність чисел	2
9	НСД і НСК чисел. Алгоритм Евкліда. Діофантові рівняння	2
10	Числові функції. Системи числення	2
11	Основні поняття логіки висловлювань	2
12	Перетворення формул логіки	2
13	Булева алгебра	2
14	Мінімізація функцій. Карти Карно	2
15	Основні поняття теорії графів	2
16	Способи задання графів	2
17	Зв'язність графа. Маршрути, шляхи, ланцюги, цикли. Метрика на графах	2
18	Ейлерові графи	2
19	Дерева і ліс	2
20	Алгоритм пошуку найкоротших шляхів у графі	2
	Всього	40

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Операції над множинами. Діаграми Ейлера-Венна	2
2	Застосування методу включення і виключення	2
3	Операції над відношеннями. Властивості відношень	2
4-5	Відношення еквівалентності та порядку. Функціональні відношення	4
6	Розв'язування комбінаторних задач	2
7	Принцип математичної індукції	2
8	НСД і НСК чисел. Алгоритм Евкліда	2
9	Діофантові рівняння	2
10-11	Числові функції. Системи числення	4
12	Логіка висловлювань	2
13	Перетворення формул логіки	2
14	Булева алгебра	2
15-16	Мінімізація функцій. Карти Карно	4
17	Основні поняття теорії графів	2
18	Способи задання графів	2
19	Маршрути, шляхи, ланцюги і цикли графа. Метрика на графах	2
20	Ейлерові графи	2
21	Дерева і ліс	2
22-23	Алгоритм пошуку найкоротших шляхів у графі	4
	Всього	46

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Задання множин різними способами. Потужність множини та булеана. Доведення основних властивостей множин за допомогою діаграм Венна	6
2	Правила побудови матриць відношень. Обернена функція та правило її знаходження	10
3	Біноміальні формули, трикутник Паскаля	6
4	Виконання дій в різних системах числення	10
5	Основні схеми побудови логічно правильних міркувань. Логічний наслідок	6
6	Принцип двоїстості в булевій алгебрі. Функціонально повні системи	6
7	Способи задання графів	6
8	Гамільтонові та ейлерові цикли	8
9	Планарні графи	6
	Всього	64

Перелік питань для підсумкового контролю знань

- 1) Множина. Елементи множини. Рівність множин.
- 2) Задання і запис множин. Підмножини, булеан. Універсальна та порожня множини.
- 3) Операції над множинами: об'єднання, переріз, доповнення, різниця, симетрична різниця. Потужність множин.
- 4) Впорядковані пари. Декартовий добуток множин.
- 5) Поняття бінарного відношення. Переріз відношення. Фактор-множина.
- 6) Способи задання відношень. Композиція відношень. Обернені відношення.
- 7) Рефлексивні, симетричні і транзитивні відношення.
- 8) Відношення еквівалентності. Відношення порядку.
- 9) Функціональні бінарні відношення.
- 10) Правила суми і добутку. Перестановки упорядкованих множин. Перестановки з повторенням.
- 11) Розміщення елементів множини. Число різних k -елементних підмножин n -елементної множини.
- 12) Комбінації елементів з повторенням.
- 13) Біном Ньютона. Властивості біноміальних коефіцієнтів.
- 14) Метод математичної індукції.
- 15) Подільність чисел. НСД та НСК. Алгоритм Евкліда.
- 16) Діофантові рівняння.
- 17) Числові функції. Системи числення.
- 18) Логіка висловлювань. Висловлення.
- 19) Операції над висловленнями. Таблиці істинності.
- 20) Тавтології. Суперечності. Рівносильність формул.
- 21) Властивості логічних операцій.
- 22) Нормальні форми. Алгоритми знаходження ДНФ та зведення ДНФ до досконалої ДНФ.

- 23) Поняття булевої функції. Способи задання булевих функцій. Елементарні булеві функції.
- 24) Функції алгебри логіки. Булеві функції однієї змінної. Булеві функції двох змінних. Алгебра булевих функцій. Принцип двоїстості.
- 25) Карті Карно для функцій 2-х, 3-х та 4-х змінних.
- 26) Поняття графа. Елементи графа. Орієнтовані, неорієнтовані, змішані графи. Ізоморфізм графів.
- 27) Способи задання графів множина ребер, фактор-множина, матриця інцидентності, матриця суміжності. Шляхи і ланцюги, контури і цикли елементарні, прості, складні.
- 28) Компоненти зв'язності графа. Зв'язність графа.
- 29) Цикломатичне число графа. Матриця досяжності графа, її побудова.
- 30) Ейлерові цикли. Алгоритм побудови ейлерового циклу. Ейлерові ланцюги.
- 31) Гамільтонові цикли. Центр, радіус, діаметр графа.
- 32) Означення дерева. Властивості дерев. Теорема Келлі. Орієнтовані графи і дерева.
- 33) Остовне дерево графа. Алгоритм побудови остова (алгоритми пошуку в глибину та в ширину). Алгоритми Пріма й Краскала.
- 34) Пошук мінімальних шляхів у зваженому графі. Алгоритми Дейкстри та Флойда.

Список рекомендованих джерел

Основний:

1. Висоцька В.А., Литвин В.В., Лозинська О.В. Дискретна математика: практикум (Збірник задач з дискретної математики): навчальний посібник – Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2020. – 575 с.
2. Дискретна математика: навч. посіб. /М. А. Новотарський; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. – 278 с.
3. Івашко В.В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Вища математика». Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича 2021. – 201 с.
4. Темнікова О.Л. Дискретна математика: Конспект лекцій (Частина 1) – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 154 с.

Додатковий:

1. Дискретна математика: навч. посіб. /Стрелковська І.В., Буслаєв А.Г., Харсун О.М., Пашкова Т.Л., Баранов М.І., Григор'єва Т.І., Вишневіська В.М., Кольцова Л.Л. – Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2010. – 196 с.
2. Дискретна математика для менеджерів: навч. посібник /Л. Б. Коваленко, С. О. Станішевський; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. – 280 с.
3. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Дискретна математика» (Частина 1) /Упоряд.: Н.В.Васильцова, Л.Е.Чала. – Харків: ХНУРЕ, 2012. – 68 с.
4. Новицький І.В. Дискретна математика: навч. посібник /І.В.Новицький, С.А.Ус. – Д.: Національний гірничий університет, 2013. – 89 с.
5. Олійник Л.О. «Дискретна математика». Навч.посібник. - 2015. - 256с.